

PRODUKTIONSØKONOMI KVÆG 2015: AFSTAND KOSTER DYRT I GROVFODERPRODUKTIONEN

STØTTET AF

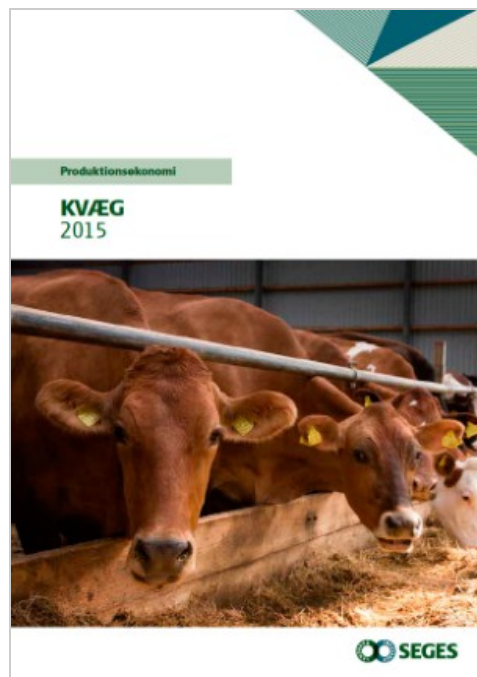
Promilleafgiftsfonden for landbrug

Pjecen Produktionsøkonomi, Kvæg 2015 er netop udkommet med kvægbrugernes økonomiske resultater for 2014 samt en række temaartikler. Få en forsmag her.

I takt med at besætningsstørrelserne er vokset, er arealet til grovfoder på den enkelte bedrift vokset tilsvarende. Derfor har mange bedrifter markerne spredt ud over et stort areal. Det stiller store krav til optimering af marklogistikken, for at opnå en rentabel markdrift.

Stor spredning i fremstillingspris

Fremstillingsprisen på en FEN grovfoder varierer meget fra bedrift til bedrift. Der skyldes en række faktorer, hvor en af de vigtigste er forskellige udbytneniveauer. Den øvrige variation skyldes primært forskelle i arbejds- og maskinomkostninger. Nogle bedrifter har op til dobbelt så høje omkostninger til arbejds- og maskiner pr. ha i forhold til andre bedrifter. Variationen ligger i området mellem ca. 5.000 og 10.000 kr. pr. ha. En af forklaringerne er forskelle i afstandene fra markerne til maskinhus og fodersiloens placering. Omkostningerne til at dyrke en ha vil selvsagt øges, i takt med at transportafstanden øges. Dermed vil det også have konsekvens for fremstillingsprisen pr. FEN grovfoder og i sidste

ende indflydelse på, hvad landmanden maksimalt må give i forpagtning for henholdsvis et jordstykke, der ligger tæt på, og et jordstykke der ligger langt væk.

Ti øre dyrere pr. fem kilometer

Et beregningseksempel med udgangspunkt i en bedrift, der dyrker majs og i gennemsnit høster 11.000 FEN pr. ha. viser, at omkostninger pr. foderenhed alene til transport vil stige med godt ti øre, for hver gang afstanden øges med fem kilometer (se tabel 1). Beregningerne tager afsæt i nettotidsforbrug til transport af maskiner, såsæd, husdyrgødning og handelsgødning, vand til planteværn samt afgrødetransport. I eksemplet er der regnet med en gennemsnitlig transporthastighed på 22 km i timen og en timepris på 525 kr. for traktor, vogn og arbejds løn.

Græs langt væk er dyrere end majs

Som det fremgår af tabellen, afhænger omkostningerne til transport - udover transportafstanden - også af arealets størrelse. Jo større sammenhængende areal med samme afgrøde, desto lavere vil omkostningen til transport pr. FEN være, fordi maskinerne kun skal transporteres én gang uanset areal, og antallet af halve læs mv. bliver forholdsmæssigt reduceret. Transportomkostningerne vil også typisk være højere ved at producere græs frem for majs på marker langt fra stalden. Det skyldes, at produktion af græs er forbundet med flere maskintransporter i forbindelse med høst.

Eksemplet viser, at der stilles store krav til optimering af logistikken i markbruget, samt vurderingen af den potentielle indtjening fra afsidesliggende jordstykker i forbindelse med eksempelvis forpagtning.

Optimer transporten

Mulighederne for at optimere transporten afhænger for den enkelte bedrift bl.a. af følgende forhold:

- Transportafstand
- Hvorvidt alt skal flyttes fra mark til lager og omvendt
- Valg af transportløsninger (hastighed og kapacitetsudnyttelse)
- Afgrødevalg og samling af afgrøder i sammenhængende markgrupper
- Gødskning med gylle
- Brug af maskinstation

Tabel 1. Transportomkostninger for transport med traktor i kr. pr. FEN ved 11.000 FEN pr. ha i majshelsæd. Der er forudsat en samlet timepris for traktor, vogn og chauffør på 525 kr. i timen.
Kilde: planteavlsoorientering 109

Kr. pr. FEN		Gns. transportafstand, km	
Antal ha	5	10	15
10	0,11	0,22	0,34
50	0,10	0,19	0,29
100	0,09	0,19	0,28

Artiklen er et uddrag af en længere artikel fra pjecen Produktionsøkonomi, Kvæg 2015, som netop er udkommet. Pjecen præsenterer kvægbrugernes økonomiske resultater for 2014. Samtidig sætter pjecen i en række temaartikler fokus på fire aktuelle emner med relevans for bundlinjen på den enkelte bedrift:

1. Afstand koster dyrt i grovfoderproduktionen
2. Kan det betale sig at øge ydelsen?
3. Send færre magre køer til slagteriet
4. En sandvasker betaler sig – i nogle besætninger.

Produktionsøkonomi Kvæg, 2015 kan downloades som pdf-fil på Landbrugsinfo.dk.

